

Zittingsdocument

B9-0407/2021

6.7.2021

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de onderdrukking van de oppositie in Turkije, met name de Democratische Volkspartij (HDP)
(2021/2788(RSP))

Özlem Demirel, Nikolaj Villumsen, Giorgos Georgiou, Manu Pineda
namens de Fractie The Left

B9-0407/2021

Resolutie van het Europees Parlement over de onderdrukking van de oppositie in Turkije, met name de Democratische Volkspartij (HDP) (2021/2788(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien de conclusies van de Raad van 24 juni 2021, alsook eerdere conclusies van de Raad en de Europese Raad met betrekking tot Turkije,
- gezien zijn eerdere resoluties over Turkije, met name die van 5 mei 2021 over de Commissieverslagen 2019-2020 over Turkije¹, van 20 januari 2021 over de mensenrechtensituatie in Turkije, met name het geval van Selahattin Demirtaş en andere politieke gevangenen² en van 19 september 2019 over de situatie in Turkije, met name de afzetting van verkozen burgemeesters³,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 22 maart 2021 over de stand van de politieke, economische en handelsbetrekkingen tussen de EU en Turkije (JOIN(2021)0008),
- gezien de verklaring van de woordvoerder voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van de Europese Dienst voor extern optreden van 19 augustus 2019 over de schorsing van verkozen burgemeesters en de arrestatie van honderden mensen in Zuidoost-Turkije,
- gezien de verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de commissaris voor het Europees nabuurschapsbeleid en de uitbreidingsonderhandelingen van 4 november 2016 over de arrestatie van verschillende leden van de HDP, waaronder de medevoorzitters van de partij,
- gezien het kader voor onderhandelingen tussen Turkije en de EU van 3 oktober 2005, en het feit dat Turkije, net als alle andere landen die willen toetreden tot de EU, de criteria van Kopenhagen volledig moet naleven,
- gezien artikel 46 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, waarin staat dat de hoge verdragsluitende partijen zich ertoe verbinden zich te houden aan de eindspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in zaken waarbij zij partij zijn, hetgeen betekent dat Turkije verplicht is om alle uitspraken van de Europese rechtbanken, waaronder het EHRM, uit te voeren,
- gezien het arrest van het EHRM van 20 november 2018 in de zaak Selahattin Demirtaş tegen Turkije, en het arrest van de Grote kamer van het EHRM van 22 december 2020

¹ Aangenomen teksten, P9_TA(2021)0243.

² Aangenomen teksten, P9_TA(2021)0028.

³ PB C 171 van 6.5.2021, blz. 8.

in de zaak Selahattin Demirtaş tegen Turkije (14305/17),

- gezien Resolutie 2260 van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa van 24 januari 2019 getiteld “The worsening situation of opposition politicians in Turkey: what can be done to protect their fundamental rights in a Council of Europe member State?”,
- gezien de adviezen van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa, en met name het adviezen van 10 en 11 maart 2017 inzake de op 21 januari 2017 door de Grote Nationale Vergadering goedgekeurde en op 16 april 2017 aan een nationaal referendum onderworpen wijzigingen van de grondwet, inzake de maatregelen voorzien in de recente noodwetten betreffende de mediavrijheid, en inzake de taken, bevoegdheden en werking van de strafrechtelijke vreedegerechten, de adviezen van 6 en 7 oktober 2017 inzake de bepalingen van noodwet nr. 674 van 1 september 2016 betreffende de uitoefening van de lokale democratie, de adviezen van 9 en 10 december 2016 inzake noodwetten nrs. 667-676, die na de mislukte coup van 15 juli 2016 werden aangenomen, en de adviezen van 14 en 15 oktober 2016 inzake de opschorting van het tweede lid van artikel 83 van de grondwet (parlementaire onschendbaarheid),
- gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
 - A. overwegende dat de eerbiediging van de beginselen van de rechtsstaat en het internationaal recht, waaronder, in het bijzonder, de scheiding der machten, de strijd tegen corruptie en georganiseerde misdaad, de vrijheid van vereniging, het recht op vreedzaam protest, de vrijheid van meningsuiting en de rechten van etnische en andere minderheden en gemeenschappen, een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de goede betrekkingen tussen de EU en Turkije;
 - B. overwegende dat de achteruitgang van fundamentele vrijheden in Turkije al gaande was voordat de noodtoestand werd afgekondigd naar aanleiding van de poging tot staatsgreep in 2016, hetgeen veroordeeld werd; overwegende dat een groot aantal wettelijke bepalingen en beperkende elementen van de noodtoestand in de wet zijn opgenomen en dat de gevolgen van de noodtoestand voor de democratie en de grondrechten derhalve nog steeds sterk voelbaar zijn in de Turkse samenleving;
 - C. overwegende dat de Turkse autoriteiten de afgelopen jaren voortdurend aanvallen hebben uitgevoerd op en druk hebben uitgeoefend op oppositiepartijen, en meer specifiek de Democratische Volkspartij (HDP), onder meer door haar leden te veroordelen;
 - D. overwegende dat de hoofdaanklager van het Hof van Cassatie van Turkije op 17 maart 2021 voor het eerst een aanklacht bij het Grondwettelijk Hof heeft ingediend waarin de ontbinding van de HDP wordt geëist;
 - E. overwegende dat de Algemene Vergadering van het Grondwettelijk Hof op 31 maart 2021 een eerste onderzoek naar de aanklacht heeft verricht, waarbij procedurele tekortkomingen zijn geconstateerd, en heeft besloten het parket-generaal te verzoeken die tekortkomingen te verhelpen;
 - F. overwegende dat de hoofdaanklager op 7 juni 2021 een herziene aanklacht heeft

ingediend bij het Grondwettelijk Hof, waarin wordt verzocht om de ontbinding van de HDP, een politiek verbod voor bijna 600 HDP-politici en het bevriezen van de bankrekeningen van de partij;

- G. overwegende dat de herziene aanklacht op 21 juni 2021 met eenparigheid van stemmen door de Algemene Vergadering van het Grondwettelijk Hof is aanvaard;
- H. overwegende dat de hoofdaanklager het merendeel van zijn beschuldigingen tegen de HDP baseerde op de protesten in Kobane van oktober 2014, die met geweld werden neergeslagen en waarbij verschillende mensen werden gedood door Turkse veiligheidstroepen, en waarvoor een lopende rechtszaak is aangespannen tegen HDP-politici, waaronder voormalig medevoorzitter Selahattin Demirtaş en Figen Yüksekdağ;
- I. overwegende dat deze beschuldigingen voornamelijk gebaseerd waren op een tweet van het hoofdbestuur van de HDP (van 6 oktober 2014), waarin mensen werden opgeroepen om te protesteren uit solidariteit met de bevolking van Kobane tegen ISIS en tegen het embargo van Turkije tegen Kobane;
- J. overwegende dat er 108 verdachten van de HDP zijn in het zogenaamde Kobane-proces; overwegende dat 28 van hen zijn gearresteerd in afwachting van hun proces; overwegende dat er gerechtelijke beperkingen gelden voor zes personen en aanhoudingsbevelen zijn uitgevaardigd tegen 75 personen;
- K. overwegende dat vlak na de algemene verkiezingen van juni 2015, en vervolgens opnieuw in 2016, honderden kantoren van de HDP-partij, waaronder het hoofdkantoor in Ankara, werden aangevallen en vele in brand werden gestoken; overwegende dat op 17 juni 2021 een aanvaller met een jachtgeweer het kantoor van de HDP-partij in İzmir heeft aangevallen; overwegende dat Deniz Poyraz, de dochter van een medewerker van de partij, op dat moment in het kantoor was en haar leven verloor als gevolg van het geweervuur van de aanvaller;
- L. overwegende dat het HDP-gebouw in İzmir al maanden voor de aanval een doelwit was; overwegende dat functionarissen van de HDP-partij in İzmir met de politie en de gouverneur hadden gesproken over de mogelijkheid van een aanslag tegen hen, maar dat de politie geen voorzorgsmaatregelen had genomen; overwegende dat de aanvallen op HDP-kantoren waren aangemoedigd door de retoriek van de regering tegen de HDP;
- M. overwegende dat de openbare aanklagers van het Ministerie van Justitie op 30 juni 2021 aan de gemengde parlementaire commissie voor grondwet en justitie van de Turkse Grote Nationale Vergadering samenvattingen hebben voorgelegd van procedures tot opheffing van de wetgevingsimmunititeit van 20 oppositieleden van zes verschillende oppositiepartijen;
- N. overwegende dat deze procedure gericht is tegen 15 parlamentsleden van de HDP, de leider van de Republikeinse Volkspartij (CHP), Kemal Kılıçdaroğlu, en een wetgever van elke andere oppositiepartij, namelijk de Partij van de Democratische Regio's (DBP), de İYİ (Goede) Partij, de Arbeiderspartij van Turkije (TİP) en de Democratische Partij (DP);
- O. overwegende dat de heer Selahattin Demirtaş, voormalig lid van het Turks Parlement

van 2007 tot 2018, voormalig medevoorzitter van de HDP, en kandidaat bij de presidentsverkiezingen van 2014 en 2018 (waarin hij 9,76 % en 8,32 % van de stemmen haalde), al meer dan vier jaar lang wordt vastgehouden op basis van ongegronde beschuldigingen, ondanks twee EHRM-arresten waarin zijn vrijlating wordt geëist;

- P. overwegende dat sinds de lokale verkiezingen van 31 maart 2019 59 van de 65 democratisch verkozen HDP-burgemeesters in het zuidoosten van Turkije zijn vervangen door door de regering benoemde provinciegouverneurs of gevolmachtigden op grond van het feit dat er een strafrechtelijk onderzoek tegen hen liep wegens vermeende banden met terrorisme; overwegende dat van de 36 gearresteerden er 32 in de loop van de gerechtelijke procedure zijn vrijgelaten, maar dat zes gekozen medeburgemeesters nog steeds in de gevangenis zitten;
1. is zeer bezorgd over de ernstige achteruitgang van de fundamentele vrijheden, de mensenrechtensituatie en de aanhoudende uitholling van de democratie en de rechtsstaat in Turkije, hetgeen strijdig is met de criteria van Kopenhagen;
 2. benadrukt het schrille contrast tussen de “positieve agenda” voor de betrekkingen tussen de EU en Turkije en de negatieve agenda in Turkije en het buitengewoon verstikkende effect daarvan op het civiele leven van brede sectoren van de samenleving; betreurt in dat verband de meest recente negatieve ontwikkeling, namelijk dat Turkije zich per decreet heeft teruggetrokken uit het Verdrag van Istanbul, dat op 1 juli 2021 in werking is getreden;
 3. geeft uiting aan zijn diepe bezorgdheid over de wijze waarop de Turkse autoriteiten de oppositie, en meer bepaald de HDP, behandelen en aanvallen; veroordeelt die repressie tegen de HDP en alle andere Turkse oppositiepartijen in de krachtigste bewoordingen; verzoekt de Turkse autoriteiten onmiddellijk een einde te maken aan de onderdrukking van oppositiestemmen, en met name een einde te maken aan de systematische repressie en haatcampagne tegen de HDP en de Koerden;
 4. veroordeelt de dodelijke aanval op de kantoren van de HDP in İzmir, waarbij Deniz Poyraz om het leven is gekomen; betuigt zijn medeleven aan haar familie en vrienden; dringt er bij de autoriteiten op aan om grondig onderzoek te doen naar dit voorval en de personen die daarvoor verantwoordelijk zijn te vervolgen; is van mening dat deze moord niet los staat van de bredere vervolging van de HDP en de onderdrukking van alle oppositiestemmen door het regime van president Erdogan;
 5. is ernstig verontrust over de aanklacht die de hoofdaanklager van het Hof van Cassatie van Turkije opnieuw bij het Grondwettelijk Hof heeft ingediend met het oog op de ontbinding van de HDP en een politiek verbod voor meer dan 600 leden van de HDP; is er sterk van overtuigd dat het besluit om de HDP te ontbinden simpelweg het hoogtepunt is van een algemene inspanning die al verscheidene jaren aan de gang is om haar als stem van de oppositie te doen verdwijnen, en waarbij duizenden partijleden, parlementsleden en burgemeesters zijn berecht, hoofdzakelijk op beschuldiging van terrorisme;
 6. veroordeelt met klem de aanhoudende detentie sinds november 2016 van de voormalige medevoorzitters van de HDP, Figen Yüksekdağ en Selahattin Demirtaş, oppositieleider en voormalig presidentieel kandidaat; herinnert aan de uitspraak van het EHRM van

20 november 2018 in de zaak Selahattin Demirtaş tegen Turkije, bevestigd door de uitspraak van zijn Grote kamer van 22 december 2020, waarin de Turkse autoriteiten worden opgeroepen de heer Demirtaş onmiddellijk vrij te laten;

7. veroordeelt het besluit om de HDP-parlementsleden Leyla Güven, Ömer Faruk Gergerlioğlu en Musa Farisoğulları hun parlementaire zetel en immuniteit te ontnemen, alsmede hun daaropvolgende arrestaties; verzoekt de Turkse autoriteiten hen onmiddellijk vrij te laten en alle aanklachten tegen hen in te trekken;
8. is ernstig bezorgd over de toenemende druk op alle oppositiepartijen en over het meest recente besluit van de openbare aanklagers van het Ministerie van Justitie om de gemengde parlementaire commissie voor grondwet en justitie van de Turkse Grote Nationale Vergadering samenvattingen van procedures tot opheffing van de wetgevingsimmunititeit van 20 oppositieleden van zes verschillende oppositiepartijen te doen toekomen;
9. roept op tot de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Selahattin Demirtaş en van alle andere politieke gevangenen die een gevangenisstraf uitzitten of nog moeten uitzitten wegens hun banden met de democratische oppositie in Turkije; roept in dat verband op tot de beëindiging van het “Kobane-proces” en de vervolging van de HDP;
10. verwerpt het vooruitzicht dat het door de Raad gepresenteerde pakket positieve agenda wordt uitgevoerd zonder een duidelijke conditionaliteit met betrekking tot de volledige eerbiediging door Turkije van de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten op basis van de criteria van Kopenhagen en het internationaal recht ten aanzien van alle EU-lidstaten; is er stellig van overtuigd dat een positieve agenda voor de externe betrekkingen van een land alleen stand kan houden als deze wordt ondersteund door een binnenlands beleid dat de democratische rechten en fundamentele vrijheden van de eigen bevolking eerbiedigt en willekeurige en ondemocratische onderdrukking door de staat uitsluit;
11. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van de Europese Raad, de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, alsmede aan de regering en het parlement van de Republiek Turkije.